

חֲכָמָתָא עֲלָאָה דְהוּה יָדַע בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא דְקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּמִשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, דְהוּה דִּילִיה.
בְּדַתְנִינֵן בְּהֵיּוּא בַּת דְהוּת לִיה לְאַבְרָהָם, וּבְכַל שְׁמָה.

וְלִבְנֵי הַפִּילֻגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אֲבְרָהָם
מִתְּנֻת וְגו'. דִּיהַב לְהוּ מִלִּין יְדִיעָאן, בְּכַתְרִין
תַּתְּאִין, וּבָאן אֶתְר אֲשֶׁרִי לִזֵּן, אֶל אֶרֶץ קַדָּם. וּמִתְּמָן
יָרִיתוּ בְנֵי קַדָּם חֲכָמָתָא, וְהֵינֵנו דְכְּתִיב מִחֲכָמַת כָּל
בְּנֵי קַדָּם.

תָּאנָא, יוֹמָא חַד הוּה אֲתִי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִקְפּוֹטְקִיא
לְלוֹד, וְהוּה עַמִּיה רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יְהוּדָה.
רַבִּי אַבָּא הוּה לָאִי, וְהוּה רְהִיט אֲבַתְרִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן
דְהוּה רַבִּיב. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי (הוּשַׁע יֵא) אַחֲרִי ה'
יִלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

ומשם ירשו בני קדם חכמה, והינו
שכתוב מחכמת כל בני קדם.
שנינו, יום אחד היה בא רבי שמעון
מקפוטקיא ללוד, והיה עמו רבי אבא
ורבי יהודה. רבי אבא היה עיף ורץ
אחרי רבי שמעון, שהיה רוכב. אמר
רבי אבא, ודאי (הושע יא) אחרי ה' ילכו
כאריה ישאנ.

אשר לו? זו חכמה עליונה שהיה יודע
בשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא.
ומשמע את, את כל אשר לו - שהיה
שלו. כמו ששנינו, באותה בת שהיתה
לאברהם, ובכל שמה.
ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן
אברהם מתנת וגו'. שנתן להם דברים
ידועים בכתרים התחתונים. ובאיזה
מקום השרה אותם? אל ארץ קדם,

נַחַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, וְדַאי כְּתִיב, (דברים ט)
 וְאָשֵׁב בְּהַר אֲרָבָעִים יוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה,
 וְדַאי חֲכַמְתָּא לָא מְתִישָׁבָא, אֲלָא כִּד פִּר נֶשׁ
 יְתִיב וְלֹא אָזִיל, אֲלָא קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ. וְהָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי עַל מַה כְּתִיב וְאָשֵׁב. הַשְׁתָּא בְּנִיחָא
 תְּלִיָא מִלְתָּא. יְתִבוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וַתֵּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכַמַת
 כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל חֲכַמַת מִצְרַיִם. מָאִי הִיא
 חֲכַמַת שְׁלֹמֹה וּמָאִי הִיא חֲכַמַת מִצְרַיִם וּמָאִי הִיא
 חֲכַמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם. אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, בְּכַמְהָ אֶתֶר
 אוֹקִימוּהָ בְּהַהוּא שְׁמָא, דְּסִיחָרָא כִּד אֶתְפָּרְכָא מִכְּלָא,
 כְּתִיב וַתֵּרַב. בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, דְּאֶתְרַבִּיאַת וְאֶתְפָּרְכַת
 וְקִיָּמָא בְּאֶשְׁלָמוֹתָא.

וְתַנְיָנָן, אֲלֵף טוֹרִין מִתְרַבְּרִין קַמָּה, וְכֻלְהוּ נִשְׁיבָא

לשון הקודש

חֲכַמַת מִצְרַיִם. מַה הִיא חֲכַמַת שְׁלֹמֹה,
 וּמַה הִיא חֲכַמַת מִצְרַיִם, וּמַה הִיא
 חֲכַמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם? אָמַר לוֹ, בַּא רְאֵה,
 בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת פְּרִשׁוּהָ בְּאוֹתוֹ שֵׁם.
 שְׁהִלְבְּנָה בְּשַׁמְתְּפָרְכַת מַהֲכַל פְּתוּב
 וַתֵּרַב, בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה, שְׁהִתְרַבְּתָה
 וְהִתְפָּרְכָה וְעַמְדָה בְּשְׁלָמוֹת.

וְשִׁנְיָנוּ, אֲלֵף הָרִים מִתְגַּדְּלִים לְפָנֶיהָ,
 וְכֻלָּם הָיוּ לְפָנֶיהָ שְׂאִיבָה אַחַת, וְאֲלֵף

יָרַד רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ, וְדַאי כְּתוּב
 (דברים ט) וְאָשֵׁב בְּהַר אֲרָבָעִים יוֹם
 וְאֲרָבָעִים לַיְלָה. וְדַאי שְׁחַכְמָה לָא
 מְתִישָׁבָת אֲלָא בְּשַׁאֲדָם יוֹשֵׁב וְלֹא
 הוֹלֵךְ, אֲלָא עוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ. וְהָרִי בְּאַרְנו
 אֶת הַדְּבָרִים עַל מַה כְּתוּב וְאָשֵׁב. עֲכָשׁוּ
 בְּמַנְוּחָה הַדְּבָר תְּלוּי. יִשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וַתֵּרַב חֲכַמַת
 שְׁלֹמֹה מִחֲכַמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל

חד תוּוּ לְקַמָּהּ. אֶלֶף נִהְרִין סְגִיאוֹן לָהּ, וּבְגִמְיָעָא חָדָא
 גִּמְעָא לֹון. טוּפְרָהָא מֵאַחְדָא לְאַלְף וְשִׁבְעִין עֵיבֵר. (דף
 רכג ע"ב) יִדְהָא אֲחִידֹן לְאַרְבַּע וְעֶשְׂרִין (וּחֲמִישׁ) אֶלֶף עֵיבֵר,
 לִית דְּנַפְיִק מְנָה לְסִטְר הָאֵי, וְלִית דְּנַפְיִק מְנָה לְסִטְר
 אַחְרָא. כַּמָּה וְכַמָּה אֶלֶף תְּרִיסִין, מִתְאַחְדִין בְּשַׁעְרָהָא.

חַד עוֹלִימָא, דְּאוֹרְפִיָּה מֵרִישָׁא דְּעֵלְמָא לְסִיפֵי
 דְּעֵלְמָא, נָפִיק בֵּין רַגְלָהָא. בְּשִׁתִּין פּוֹלְסֵי דְּנוֹרָא
 מִתְלַבֵּשׁ, בְּגִזְוֵי דָּא אֶתְמַנָּא עַל תַּתָּאֵי (מִתְחֹת) מֵאַרְבַּע
 סְטְרָהָא. דָּא אִיהוּ נַעַר, דְּאַחִיד שִׁית מָאָה וְתִלְתַּת עֶשֶׂר
 מִפְתָּחֹן עֲלָאִין מִסְטְרָא דְּאַמָּא. וּבְלָחוּ מִפְתָּחֹן עֲלָאִין,
 בְּשִׁנְנָא דְּחֶרְבָּא דְּחֲגִיר בְּחֶרְצִיָּה תִלְיִין.

הַהוּא נַעַר, קָרוֹן לִיָּה חֲנוּךְ בֶּן יִרְדֵי, בְּאֵינֹון בְּרִיָּתִי,
 דְּכַתִּיב, (משלי כב) חֲנוּךְ לְנַעַר עַל פִּי דְּרַבּוֹ. וְאִי
 תִימָא מִתְנִיתִין הִיא, וְלֹא בְּרִיָּתָא. בְּמִתְנִיתָא דִּילָן

לשון הקודש

בְּשִׁשִׁים מִכּוֹת אִשׁ, בְּגִזְוֵי אֵלּוּ הַתְּמַנָּה
 עַל הַתְּחִתּוֹנִים וּמִתְחֹתוֹ מֵאַרְבַּעַה צְדָדִיָּה.
 זְהוּ נַעַר שְׂאוּחֹו שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
 מִפְתָּחֹת עֲלִיוֹנִים מִצַּד הָאֵם, וְכֹל
 הַמִּפְתָּחֹת הָעֲלִיוֹנִים בְּלֵהֵט הַחֶרֶב
 שְׂחוּגֵר בְּמִתְנִי תִלּוּיִים.

לְאוֹתוֹ נַעַר קוֹרְאִים חֲנוּךְ בֶּן יִרְדֵי,
 בְּאוֹתָן בְּרִיָּתוֹת, שְׁפָתוֹב (משלי כב) חֲנוּךְ
 לְנַעַר עַל פִּי דְּרַבּוֹ. וְאֵם תֵּאמֵר, מִשְׁנָה

נִהְרֹות גְּדוֹלִים לָהּ, וְגוֹמַעַת אֶת כָּלֵם
 בְּגִמְיָעָה אַחַת. צְפִרְנִיָּה אוֹחֹזוֹת בְּאַלְף
 וְשִׁבְעִים עֶבְרִים. יִדְיָה אַחֹזוֹת לְעֶשְׂרִים
 וְאַרְבַּעַה (וּחֲמִישָׁה) אֶלֶף עֶבְרִים, אִין יוֹצֵא
 מִמְּנָה לְצַד זֶה, וְאִין יוֹצֵא מִמְּנָה לְצַד
 אַחֵר. כַּמָּה וְכַמָּה אֶלְפֵי מְגַנִּים אַחֹזִים
 בְּשַׁעְרֹתֶיהָ.

עֲלֵם אַחַד שְׂאָרְכוֹ מֵרֵאשׁ הָעוֹלָם וְעַד
 סוּף הָעוֹלָם יוֹצֵא בֵּין רַגְלֶיהָ, מִתְלַבֵּשׁ

אוקימנא מילי, והא אתמר, וכלא מלתא חדא
 אסתכלו (נ"א אשתכללו). תחותיה תטלל חיות פרא.
 דתניא (נ"א דתא חזי), כמה דישראל קדישא עלאה, אקרי
 בן לאמיה, דכתיב, (משלי ד) כי בן הייתי לאבי רך
 ויחיד לפני אמי, וכתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל,
 הכי נמי לתתא, דא אקרי נער לאמיה. דכתיב, (הושע
 יא) כי נער ישראל ואהבהו, ובכמה גוונין אקרי בן
 ירד, והא אוקימנא.

אבל תא חזי, בן ירד ממש. דתנינן, עשר ירדות
 ירדה שכינה לארעא, וכלהו אוקמוה תבריאי
 ואתמר. ותחות האי, כמה חיותא קיימין. דאקרין
 חיות פרא ממש.

תחות אינון חיותא, מתאחדן שערהא דסיהרא,
 דאקרין ככביא דשרביטא, דשרביט ממש.

לשון הקודש

ישראל ואהבהו. ובכמה גוונים נקרא בן
 ירד, והרי בארנו.

אבל בא ראה, בן ירד ממש, ששנינו,
 עשר ירדות ירדה שכינה ארץ, ואת
 כלם בארו החברים ונתפאר. ותחת זה
 כמה חיות עומדות, שנקראות חיות
 השדה ממש.

תחת אותן החיות נאחזות שערות
 הלכנה שנקראות כוכבי שרביט, של

היא ולא פריתא - כמשנתנו בארנו
 את הדברים, והרי נתפאר, והכל דבר
 אחד הסתכלו ונתקנו. תחתיו תופסות
 חיות השדה, ששנינו ושכא ראה, כמו
 שישראל הקדוש העליון נקרא בן
 לאמו, שכתוב (שם ד) כי בן הייתי לאבי
 רך ויחיד לפני אמי, וכתוב (שמות ד) בני
 בכורי ישראל, כך גם למטה זה נקרא
 נער לאמו, שכתוב (הושע יא) כי נער

מָאֲרֵי דְמָאֲרִין, מָאֲרֵי דְמִתְקַלָּא, מָאֲרֵי דְקִשְׁיֵין, מָאֲרֵי
 דְחוּצָפֵא. וְכִלְהוּ אֶקְרוּן מָאֲרֵי (נ"א שְׁעָרֵי) דְאַרְגָּוֹנָא,
 יְדָהָא וְרַגְלָהָא אַחִידָן בְּהָאֵי, בְּאַרְיָה (קַדִּישָׁא) תְּקוּפָא
 דְאַחִיד עַל טַרְפֵּיהָ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מִיכָה ה') וְטָרַף
 וְאִין מְצִיל.

טוּפְרָהָא, כֹּל אֵינוֹן דְאַדְפְּרִין חוּבֵי בְנֵי נָשָׂא,
 וְכְתִבִין וְרִשְׁמִין חוּבֵיהוּ בְתִקְיָפוֹ דְדֵינָא
 קִשְׁיָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה יז) חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה
 בְּעֵט בְּרוּל בְּצַפְרֵן שְׁמִיר. מַהוּ שְׁמִיר. הַהוּא דְרִשְׁיִים
 וְנָקִיב אֲבָנָא, וּפְסִיק לָהּ לְכֹל סְטָרָא. זוּתְמָא
 דְטוּפְרָהָא, כֹּל אֵינוֹן דְלֹא מִתְדַבְּקִין בְּגוּפָא דְמִלְפָּא,
 וַיִּנְקִין מִסְטָרָא דְמִסְאֲבוּתָא, כִּד שְׁאֲרֵי סִיחָרָא בְּפְגִימוֹ.

וּבְגִין דְשְׁלֵמָה מְלָכָא יִרְתָּא לְסִיחָרָא בְשְׁלִימוּתָא,
 בְּעֵי לְיִרְתָּא לָהּ בְּפְגִימוּתָא, וְעַל דָּא אֲשַׁתְּדַל

לשון הקודש

חטאייהם בתקופת הדין הקשה, ולכן
 כתוב (ירמיה טז) חטאת יהודה כתובה
 בעט ברזל בצפרן שמיר. מה זה שמיר?
 אותו שרושם ונוקב באבן וחותר אותה
 לכל צד. זהמת הצפרנים - כל אלו
 שלא נדבקים בגוף המלך ויונקים מצד
 הטמאה בשמתחילה הלכנה להפגם.
 ומשום ששלמה המלך ירש את

שרביט ממש, בעלי דין, בעלי משקל,
 בעלי הדין הקשה, בעלי הצפה, וכלם
 נקראים בעלי ושערותו ארגמן. ידיה
 ורגליה אחוזות בזה כמו ארזה וקרושו
 תזק שאוחזו בטורפו, ועל זה כתוב (מליכה
 ה) וטרף ואין מציל.

צפרנית - כל אותם שמוכירים את
 חטאי בני האדם וכותבים ורושמים את

לְמִידַע, בְּדַעְתָּא (ברעיותא) דְרוּחִין וְשִׁדּוּן, לְמִירַת סִיחָרָא
בְּכָל סִטְרָא.

וּבִיּוֹמוֹי דְשְׁלָמָה מְלָפָא, בְּכֹלָא אֲתַנְהִיר סִיחָרָא.
הָרָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים א ה) וַתָּרַב חֲכָמַת
שְׁלָמָה, וַתָּרַב דִּיּוּקָא. מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם, רָזָא
עֲלָאָה הוּא, כְּמָה דְכְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים
אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם וְגו'. וְאֵלִין אֲקָרוּן בְּנֵי קָדָם,
דְּכֻלְהוּ לָא אֲתַקְיָמוּ, פֶּר מֵהַאי דְכֻלִּילָא דְבַר
וְנוקְבָא דְאֲקָרִי הֲדַר. דְכְתִיב, (בראשית לו) וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו
הֲדַר וְגו'.

וְתֵאנָא, דְאֵף עַל גַּב דְאֲתַקְיָמַת (ג"א דְאֲתַנְהִירַת סִיחָרָא),
לָא אֲתַנְהִירַת בְּאַשְׁלָמוּתָא. עַד דְאֲתָא
שְׁלָמָה, דְאֲתַחֲזִי לְקַבְּלָהָא, כְּמָה דְאֲוֹקִימָנָא. דְבַגִּין כְּךָ
אֲמִיה בַּת שֶׁבַע הָיְתָא.

לשון הקודש

אָדוּם וְגו', וְאֵלֶּה נִקְרָאִים בְּנֵי קָדָם,
שְׁכָלָם לָא הִתְקִימוּ, פֶּרַט לְזוּה שְׁכָלֹל
זָכַר וְנִקְבָּה, שְׁנִקְרָא הֲדַר, שְׁכַתוּב
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הֲדַר וְגו'.

וְשִׁנְיָנוּ, שְׁאֵף עַל גַּב שְׁהִתְקִימָה
וְשִׁהֲיִירָה הַלְבָּנָה, לָא הֲאִירָה בְּשְׁלָמוּת,
עַד שְׁפָא שְׁלָמָה שְׂרָאוּי פְּנִינָדָה, כְּמוֹ
שְׁפָאֲרָנוּ, שְׁשִׁשׁוּם כְּךָ אֲמוֹ הָיְתָה בַּת
שֶׁבַע.

הַלְבָּנָה בְּשְׁלָמוּתָהּ, צְרִיךְ לִירֵשׁ אוֹתָהּ
בְּפִינְיָמָתָהּ, וְלִכּוֹן הַשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אֵת
דַּעַת וְרִצּוֹן הָרוּחֹת וְהַשְׂדִּים, כְּדִי לִירֵשׁ
אֵת הַלְבָּנָה בְּכָל צְדָדֶיהָ.

וּבִיּוֹמֵי שְׁלָמָה הַמְּלָךְ כֹּכַל הֲאִירָה
הַלְבָּנָה. זְהוּ שְׁכַתוּב (מלכים-א ה) וַתָּרַב
חֲכָמַת שְׁלָמָה. וַתָּרַב דִּיּוּקָא. מִחֲכָמַת כָּל
בְּנֵי קָדָם, סוּד עֲלִיוֹן הוּא, כְּכַתוּב (בראשית
לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ

וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם, דָּא חֲכָמָה תַּתָּא, דְּאִקְרִי
 שְׂפָחָה דְּבִתְר רִיחָא, וְכֹלָא אֲתַבְּלִילַת הָאִי
 חֲכָמָה דְּשְׁלָמָה, חֲכָמַת בְּנֵי קַדָּם, וְחֲכָמַת מִצְרַיִם.
 אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּרוּךְ רַחֲמָנָא, דְּשִׁאִילְנָא קַמְךָ מַלְךָ
 דָּא, דְּהָא בְּכָל חַיֵּי מֵיִלִּי (מַלְכָּה דָּא) וְזַבְנָא. אָמַר רַבִּי
 שְׂמַעוֹן, מַלְיִן אֲלִין, הָא אוֹקִימָנָא לֹון, וְהָא אֲתַמְרוּ.

תַּאנָּא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, יְכוּל
 אִף עֲמָלָה דְּאוֹרֵייתָא, תְּלַמּוּד לֹוֹמַר
 שְׂיַעֲמֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (פְּתִיב). שְׂאֵנִי עֲמָלָה דְּאוֹרֵייתָא,
 דְּלַעֲיֵלָא מִן שְׂמִשָּׂא הוּא. רַבִּי חֵיָא אָמַר, אִף עֲמָלָה
 דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהוּ עָמַל בְּגִינֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, אוּ בְּגִין
 יְקָרָא דִּילֵיהּ. הָאִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ פְּתִיב. דְּהָא לָא סָלִיק
 לַעֲיֵלָא. תַּנָּיָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפִילוּ אִי בַר נֶשׁ
 קַיִים אֶלְף שְׁנִין, הֵהוּא יוֹמָא דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא, דְּמִי

לשון הקודש

שְׂנִינֵי, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
 עֲמָלוֹ. יְכוּל אִף עָמַל הַתּוֹרָה? תְּלַמּוּד
 לֹוֹמַר, שְׂיַעֲמֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וּבְתוֹבוֹ.
 שׁוֹנָה עֲמָלָה שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה
 מִן הַשֶּׁמֶשׁ. רַבִּי חֵיָא אָמַר, אִף עֲמָלָה
 שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁהוּא עָמַל בְּגִלְל בְּנֵי אָדָם
 אוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ. עַל זֶה פְּתוּב תַּחַת
 הַשֶּׁמֶשׁ, שְׁזָה לֹא עוֹלָה לְמַעַלָּה. שְׂנִינֵי,
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפִילוּ אִם אָדָם עוֹמֵד

וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם - זֶה הַחֲכָמָה
 הַתְּהוֹנָה שְׂנִקְרָאת שְׂפָחָה שְׂאֲחַר
 הַרְחִיב, וְהַבֵּל בְּלָלָה חֲכָמָה זֶה שֶׁל
 שְׁלָמָה - חֲכָמַת בְּנֵי קַדָּם וְחֲכָמַת
 מִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן
 שְׂשִׂאֲלֵתִי דְּכָר זֶה לְפָנֶיךָ, שְׂהֲרִי בְּכָל
 הַדְּבָרִים הֶלְלוּ וְדַבֵּר וְזוּ וְכִיתִי. אָמַר רַבִּי
 שְׂמַעוֹן, דְּבָרִים אֲלוּ הָרִי בְּאַרְנוֹם, וְהָרִי
 נֶאֱמָרוּ.

לִיּוֹה בְּאֵילָנוּ לֹא אֶתְקַיִּים בְּרַי יוֹמָא חַד:

וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, וּזְפָאָה חוֹלְקָהוֹן דְּאַבְחָתָא,
 דְּקִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא עֶבֶד לֹון רְתִיבָּהּ
 קְדִישָׁא לְעִילָא, וְאַתְרֵיעִי בְּהוּ, לְאַתְעַטְרָא עִמְהוֹן. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (דברים י) רַק בְּאַבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר
 רַבִּי (דף רכג ע"א) אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב הָוּה יָדַע, דְּהָא עֲטוּרָא
 דִּילִיּוֹה בְּאַבְחָתִיּוֹה הוּא, דְּהָא עֲטוּרָא דְאַבְחָן עִמִּיהָ
 הוּא, וְהוּא עִמְהוֹן. וְעַל דָּא בְּאַתְוֹן וְלִיפִין תַּנְיִנָן, ש
 תֵּלַת קְשָׁרִין, תַּרְיִן קְשָׁרִין, חַד מִהָאֵי סְטָרָא, וְחַד
 מִהָאֵי סְטָרָא, וְחַד דְּכֻלִּיל לֹון. וְדָא הוּא דְתַנְיִנָן, (שמות
 כו) וְהַבְּרִית הַתִּיבֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרַחַם מִן הַקְּצֵה
 אֶל הַקְּצֵה, וְהָהוּא קְשָׁרָא דְבְּאַמְצֵיתָא, אֶחִיד לְהָאֵי
 סְטָרָא, וְלְהָאֵי סְטָרָא. וְעַל הָאֵי כְּתִיב, וְשַׁכַּבְתִּי עִם
 אֲבוֹתַי וְדָאֵי.

לשון הקודש

בְּאַבוֹתַי, שְׁהָרִי הַעֲטוּר שֶׁל הָאֲבוֹת
 הוּא עֵמוּ, וְהוּא עִמְהֵם. וְעַל זֶה בְּאוֹתִיּוֹת
 חֲקוּקוֹת שְׁנִינּוּ, שֶׁ שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים, שְׁנֵי
 קְשָׁרִים – אֶחָד מִצַּד זֶה וְאֶחָד מִצַּד זֶה,
 וְאֶחָד שְׁכֹלֵל אוֹתָם. וְזֶהוּ שְׁשִׁנְיָנוּ, (שמות
 כו) וְהַבְּרִית הַתִּיבֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים
 מִבְּרַחַם מִן הַקְּצֵה אֶל הַקְּצֵה. וְאוֹתוֹ קְשָׁר
 שְׁבַּאֲמַצֵּעַ אֶחָדוֹ לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה, וְעַל זֶה
 בְּתוֹב וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, וְדָאֵי.

אֶלֶף שָׁנִים, אוֹתוֹ יוֹם שֶׁמִּסְתַּלַּק מִן
 הָעוֹלָם דּוֹמָה לוֹ בְּאֵלוֹ לֹא הַתְּקַיִּים, רַק
 יוֹם אֶחָד.

וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, אֲשֶׁרֵי חֲלַקְתֶּם שֶׁל
 הָאֲבוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָם
 מְרַבְּבָה קְדוּשָׁה לְמַעַלָּה וְהַתְּרַצָּה בְּהֵם
 לְהַתְּעַטֵּר עִמְהֵם. וְזֶהוּ שְׁכִתּוֹב (דברים י) רַק
 בְּאַבוֹתֶיךָ חָשַׁק ה' וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 יַעֲקֹב הָוּה יָדַע שֶׁהַעֲטוּר שְׁלוֹ הוּא

וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר,

(ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהַעֲוָרִים הִבִּיטוּ

לְרֹאוֹת. הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ, אֲלֵינן בְּנֵי נֶשֶׁא דְלֹא צִיִּיתִין
לְמַלּוּלֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא פִקְחִין אוֹדְנִייהוּ, לְמִשְׁמַע
לְפִקּוּדֵי דְמֵאֲרִיהוֹן. וְהַעֲוָרִים, דְלֹא מְסַתְפְּלִין לְמַנְדַּע
עַל מָה אֵינּוֹן קְיַיִמִין. דִּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא
נְפִיק וְקָרִי, וְלִית מָאן דִּישְׁנֵית.

דִּתְנִיָא, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּבַר נֶשֶׁא פִד אֲתַבְּרִי, בְּהַהוּא
יוֹמָא דְנִפְק לְעֵלְמָא, בְּלָהוּ קְיַיִמִין
בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאֲזֵלִין וְטָאֲסִין בְּעֵלְמָא, נְחִתִין וְאֲזַהְרִין לְבַר
נֶשֶׁא, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּלַחֲדוּי. וְכֵד הַהוּא יוֹמָא אֲתִי
וְאֲזַהַר לֵיהּ, וְכֵר נֶשֶׁא עָבִיד בְּהַהוּא יוֹמָא חוּבָא קָמִי
מֵאֲרִיָה. הַהוּא יוֹמָא סָלִיק בְּכַסּוּפָא, וְאַסְהִיד סְהִדוּתָא,
וְקָאִים בְּלַחֲדוּי לְבַר.

לשון הקודש

שְׁלַמְדְנֵנוּ, בְּאוֹתָם יָמִים שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם,
בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁיוּצָא לְעוֹלָם, כָּלֵם עוֹמְדִים
בְּקִיּוּמָם וְהוֹלְכִים וְטָסִים בְּעוֹלָם, יוֹרְדִים
וּמְזַהְרִים אֶת הָאָדָם כֹּל יוֹם וְיוֹם לְבִדּוֹ.
וּכְשֵׁאוֹתוֹ יוֹם בָּא וּמְזַהְרִים אוֹתוֹ, וּבֵן
אָדָם עוֹשֶׂה בְּאוֹתוֹ יוֹם חֲטָא לְפָנֵי רַבּוּנּוּ
– אוֹתוֹ יוֹם עוֹלָה בְּבוֹשָׁה וּמַעֲרִיד עֲדוּת,
וְעוֹמֵד לְבִדּוֹ בַּחוּץ.

וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
וְהַעֲוָרִים הִבִּיטוּ לְרֹאוֹת. הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ
– אֵלוּ בְנֵי אָדָם שְׁלֹא מְקַשְׁיָבִים לְדַבּוּרֵי
הַתּוֹרָה וְלֹא פוֹקְחִים אֲזַנֵּיהֶם לְשִׁמְעַת
מִצְוֹת רַבּוּנָם. וְהַעֲוָרִים – שְׁלֹא
מְסַתְפְּלִים לְדַעַת עַל מָה הֵם עוֹמְדִים,
שְׁהָרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם הַכְּרוּז יוֹצֵא וְקוֹרָא,
וְאֵין מִי שִׁישְׁנֵית.

וְתֵאנָא, בְּתַר דְּקָאִים בְּלַחֲדוּי, יְתִיב, עַד דְּבַר נָשׁ
 עֵבִיד מְנִיָּה תְּשׁוּבָה. זָכָה, תָּב תְּהוּא יוֹמָא
 לְאַתְרֵיהּ. לָא זָכָה, תְּהוּא יוֹמָא נְחִית, וְאַשְׁתַּתַּף
 בְּהוּא רוּחָא דְלִבְר, וְתָב לְבִיתֵיהּ. וְאַתְתַּקַּן בְּדִיוֹקְנֵיהּ
 דְּתְהוּא בַר נָשׁ מִמָּשׁ, בְּגִין לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ, וְדִיר
 עֲמִיהּ בְּבִיתָא. וְאִית דְּדִירָא לְטַב אִי הוּא זְכִי. וְאִי
 לָא, דִּירֵיהּ עֲמִיהּ לְבִישׁ.

בֵּין כָּד וּבֵין כָּד, אֶתְפַּקְדָן אֵינּוֹן יוֹמִין וְחֶסְרִים, וְלָא
 עָאֲלוֹן בְּמִנְיָנָא דְאֵינּוֹן דְאַשְׁתָּאֲרוּ. וְוִי לְהֵתוּא
 בַר נָשׁ, דְגֵרַע יוֹמוֹי קָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא, וְלָא שָׁבִיק
 לְעֵילָא יוֹמִין, לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ בְּהוּא עֲלֵמָא,
 וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדִּיָּהּ קָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא.

תָּא חָזִי, בַּד קָרִיבוּ אֵינּוֹן יוֹמִין קָמִי מְלָכָא קַדִּישָׁא.
 אִי הוּא זָכָה, הֵאִי בַר נָשׁ דְנִפִּיק מֵעֲלֵמָא.

לשון הקודש

בֵּין כָּד וּבֵין כָּד נִפְקָדִים אוֹתָם יָמִים
 וְחֶסְרִים, וְלָא נִכְנָסִים בְּחֶשְׁבוֹן שַׁל אוֹתָם
 שְׁנַשְׁאָרוּ. אוֹי לְאוֹתוֹ הָאָדָם שְׁגוּרַע יָמִיו
 לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְלָא הַשְׁאִיר לְמַעְלָה
 יָמִים לְהַתְעַטֵּר בָּהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם
 וְלְהַתְקַרֵּב עִמָּם לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.
 בַּא רְאָה, בְּשִׁקְרָבִים אוֹתָם יָמִים לְפָנֵי
 הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, אִם הוּא צְדִיק, זֶה הָאָדָם

וְשִׁנְיָנוּ, אַחַר שְׁעוֹמֵד לְבַדּוֹ, יוֹשֵׁב, עַד
 שְׂאָדָם עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תְּשׁוּבָה. זָכָה – שָׁב
 אוֹתוֹ יוֹם לְמִקּוֹמוֹ. לָא זָכָה – אוֹתוֹ יוֹם
 יוֹרֵד וּמִשְׁתַּתַּף עִם אוֹתָהּ רוּחַ שְׂבָחוּיָא,
 וְשָׁב לְבֵיתוֹ, וְנִתְקַן בְּדַמוֹת אוֹתוֹ אָדָם
 מִמָּשׁ כְּדִי לְהֵרַע לוֹ, וְדַר עִמוּ בְּבִית. וְנִשׁ
 שְׁדִירוֹ לְטוֹב, אִם הוּא זָכָה. וְאִם לָא,
 הוּא דַר עִמוּ לְרַע.

סָלִיק וְעָאֵל בְּאַיְנוֹן יוֹמִין. וְאַיְנוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר,
דְּמַתְּלַבְּשָׁא בֵּיה נִשְׁמַתִּיה. וְאַיְנוֹן יוֹמִין תּוֹו, דְּזָכָה
בְּהוּ, וְלֹא חָב בְּהוּ.

וְוִי לְהֵהוּא דְנָרַע יוֹמוֹי לְעֵילָא. דְּכִד בְּעָאן לְאַלְבָּשָׁא
לִיה בְּיוֹמוֹי, אֵינּוֹן יוֹמִין דְּפָגִים אִיהוּ בְּחֻבוֹי,
חֶסְרִין מִהֵהוּא לְבוּשָׁא, וְאַתְּלַבְּשׁ בְּמַנָּא חֶסְרָא. כָּל
שָׁבֵן אִי סְגִיאִין אֵינּוֹן, וְלֹא לְהוּי לִיה לְפָר נָשׁ בְּפֹה
דְּאַתְּלַבְּשׁ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא. כְּדִין וְוִי לִיה, וְוִי לְנַפְשִׁיה,
דְּדִינִין לִיה בְּגִיהָנָם עַל אֵינּוֹן יוֹמִין. יוֹמִין עַל יוֹמִין,
יוֹמִין עַל חַד תְּרִין. דְּכִד נָפִיק מִהֵאֵי עֲלֵמָא, לֹא
אַשְׁבַּח יוֹמִין דְּאַתְּלַבְּשׁ בְּהוּ, וְלֹא תְּוִי לִיה לְבוּשָׁא
בְּמָה דְּאַתְּפִסִּי. זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, דִּיּוֹמִיהוֹן כְּלַחוֹן
טְמוֹרִין אֵינּוֹן לְגַבִּיה דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא, וְאַתְּעֵבִיד
מְנִיְהוּ לְבוּשֵׁי יָקָר, לְאַתְּלַבְּשָׁא בְּהוּ בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

העולם, אזי אזי לו ואזי לנפשו, שדנים
אותו בגיהנם על אותם ימים, ימים על
ימים, ימים על כל אחד שנים. שפאשר
יוצא מן העולם הזה, אינו מוצא ימים
להתלבש בהם, ולא יהיה לו לבוש
במה להתכסות. אשרי הצדיקים שכל
ימיהם שמורים הם אצל המלך הקדוש,
ונעשים מהם לבושי כבוד להתלבש
בהם בעולם הבא.

שיוצא מן העולם ונכנס באותם ימים,
והם לבושי כבוד שנשמחו מתלבשת
בהם, והם אותם ימים שצדיק היה בהם
ולא הרשיע בהם.

אזי לאותו שגורע ימיו למעלה, שפאשר
רוצים להתלבש אותו ביומו, אותם ימים
שפגם בהטאיו חסרים מאותו לבוש,
ומתלבש בכבוד חסר. כל שכן אם הם
רבים, ואין לאדם במה להתלבש באותו

תַּנִּינָן בְּרֹא דַמְתַּנִּיתִין, מָאֵי דְכַתִּיב, (בראשית ג) **וַיֵּדְעוּ**
כִּי עֲרוּמָם הֵם, יְדִיעָה יִדְעֵי מִמֶּשׁ. דְּהָהוּא
לְבוּשָׁא דִיקָר, דְּאֲתַעְבִּיד מְאִינוּן יוֹמִין, גָּרַע מְנִיָּהוּ,
וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר יוֹמָא מְאִינוּן יוֹמִין לְאֲתַלְבֶּשָׂא בֵּיהּ.
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קלט) **גָּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיךָ וְעַל**
סַפְרֵךָ כָּלָם יִכְתְּבוּ. יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים יוֹצְרוּ וְדָאֵי,
וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, דְּהָא לֹא אֲשַׁתָּאֵר חַד מְנִיָּהוּ
לְאֲתַלְבֶּשָׂא בְּהוּ. עַד דְּאֲשַׁתְּדַל אָדָם, וְעַבְד תְּשׁוּבָה,
וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לֵיהּ, וְעַבִּיד לֵיהּ מָאנָא
לְבוּשָׁא אַחַרְנִין, וְלֹא מִן יוֹמוֹי. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ פְתָנוֹת (בראשית ג)
עוֹר וַיִּלְבֹּשֵׁם.

תָּא חַזִּי, בְּאַבְרָהָם דְּזָכָה, מַה כְּתִיב, (בראשית כד) **בָּא**
בְּיָמִים, מְשׁוּם דְּזָכָה. כִּד אֲסַתְּלַק מִהֲאֵי עַלְמָא,
בְּאִינוּן יוֹמִין מִמֶּשׁ דִּילֵיהּ, עָאֵל וְאֲתַלְבֶּשׁ בְּהוּ, וְלֹא

לשון הקודש

נִשְׁתַּר אֶחָד לְהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ, עַד שֶׁהִשְׁתַּדַּל
 אָדָם וַעֲשָׂה תְּשׁוּבָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 קַבֵּל אוֹתוֹ וַעֲשָׂה לוֹ כְּלֵי לְבוּשׁ אַחֲרֵיכֶם,
 וְלֹא מִן הַיָּמִים שָׁלוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית
 ג) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
 פְתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבֹּשֵׁם.

בָּא רְאָה, בְּאַבְרָהָם שְׁזָכָה מַה פְּתוּב?
 (שם כד) **בָּא בְּיָמִים, מְשׁוּם שְׁזָכָה. בְּאִשְׁר**

שְׁנִינוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, מַה שְׁכָתוּב
 (בראשית ג) וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרוּמָם הֵם - יְדִיעָה
 מִמֶּשׁ יִדְעוּ, שְׁאוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל כְּבוֹד
 שְׁנַעֲשָׂה מֵאוֹתָם יָמִים נִגְרַע מֵהֶם, וְלֹא
 נִשְׁתַּר יוֹם מֵאוֹתָם יָמִים לְהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קלט) גָּלְמֵי רָאוּ עֵינֵיךָ
 וְעַל סַפְרֵךָ כָּלָם יִכְתְּבוּ וַיִּכְתְּבוּ יָמִים יוֹצְרוּ. יָמִים
 יוֹצְרוּ וְדָאֵי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, שְׁהָרֵי לֹא

נִרְעַ מִהֵיחֹא לְבוּשׁ יֶקֶר כְּלוּם, דְּכִתִּיב בָּא בִּימִים.
בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר עָרוֹם יֵצְאֵתִי מִבֶּטֶן
אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. דְּהָא לָּא אֲשַׁתָּאֵר לְבוּשָׁא
לְאַתְלַבְּשָׁא בֵּיתָא.

תַּנָּא, זַכָּאִין אֵינִין עֲדִיקָא, דִּיּוֹמִיחֹן זַכָּאִין,
וְאֲשַׁתָּאֵרוּ לְעֵלְמָא דְּאֵתִי (זַכָּאִין), וְכֹד נִבְקִין,
מִתְחַבְּרִין כְּלָהוּ, וְאַתְעֵבִידוּ (דף רכד ע"ב) לְבוּשֵׁי יֶקֶר,
לְאַתְלַבְּשָׁא בֵּיתָא. וּבְהֵיחֹא לְבוּשָׁא, זַכָּאִין לְאַתְעֵנְגָא
מִעֵנְוִנָא דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, וּבְהֵיחֹא לְבוּשָׁא, זַמִּינִין
לְאַחֵיָא וּלְמִיקָם. וְכֹל אֵינִין דְּאֵית לְהוּ לְבוּשָׁא
יְקוּמוּן, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (איוב לח) וַיִּתְיַצְבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ.
וְוִי לְאֵינִין חֵיבִי עֵלְמָא, דִּיּוֹמִיחֹן בְּחוּבִיחֹן (עֵלְמִין)
חֲסָרִין, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר מִנֵּיחֹ, בְּמַה דְּאַתְפְּסִיין, כֹּד
יִבְקִין מִעֵלְמָא.

לשון הקודש

ונעשים לבושי כבוד להתלבש בו,
ובאותו לבוש זוכים להתענג מענג
העולם הבא, ובאותו לבוש עתידים
לקום לתהיה, וכל אותם שיש להם
לבוש יקומו. זהו שכתוב (איוב לח)
ויתיצבו כמו לבוש. אוי לאותם רשעים
של העולם שימיהם בְּחַטָּאֵיהֶם [ועולמות]
חֲסָרִים, וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם בְּמַה שִׁיתְפְּסוּ
בְּשִׁנְאָאוּ מִן הָעוֹלָם.

הסתלק מן העולם הזה, ממש באותם
ימים שלו, נכנס והתלבש בהם, ולא
נִרְעַ מאותו לבוש כבוד כלום, שכתוב
בָּא בִּימִים. בְּאִיּוֹב מַה כְּתוּב? (איוב א)
וַיֹּאמֶר עָרוֹם יֵצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם
אָשׁוּב שָׁמָּה, שְׁהָרִי לֹא נִשְׁאָר לְבוּשׁ
לְהַתְלַבֵּשׁ בוּ.

שְׁנֵינֵנוּ, אֲשֵׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים, שְׁיִמְיָהֶם
צְדִיקִים, וְנִשְׁאָרוּ לְעוֹלָם הַבָּא וְצְדִיקִים,
וְכֹאֲשֶׁר יוֹצֵאִים, כָּלָם מִתְחַבְּרִים

תִּאֲנָא, כֹּל אֵינּוֹן וּפְאִין, דְּזָכוּ לְאַתְלָבְשָׁא בְּלָבוּשׁ
 יָקָר בְּיוֹמֵיהוֹן, מִתְעַטְרֵן בְּהוּא עֲלָמָא (ס"א
 גולמא), מִעֲטוּרֵי דְמִתְעַטְרֵי בְּהוּ אַבְהָן, מִהוּא נַחֵל
 דְּנָגִיד וְנָפִיק לְגִנְתָּא דְעָדָן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מח)
 וְנַחֵד ה' תָּמִיד וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ וְגו'. וְאֵינּוֹן
 חֵיִיבֵי עֲלָמָא, דְּלֹא זָכוּ לְאַתְלָבְשָׁא בְּלָבוּשָׁא דְיוֹמֵיהוֹן,
 עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה
 כִּי יבֹא טוֹב וְשָׁכֵן חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וּפְאִיָּה חוֹלְקִיָּה דִיעֲקָב, דְּרַחֲצָנוּ
 יַתִּיר הָוָה לִיָּה, דְּכְּתִיב וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי.
 דְּאֲזַבִּי בְּהוּ וְלֹא בְּאַחֲרָא. דְּאֲזַבִּי בְּהוּ, לְאַתְלָבְשָׁא
 בְּיוֹמֵין דִּילִיָּה, וּבְיוֹמֵין דְּלַחֲוֹן.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו
 וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו. בְּגָדֵי עֲשׂו מִיַּבְעֵי לִיָּה. דְּהָא

לשון הקודש

בְּעָרְעָר בְּעָרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי יבֹא טוֹב
 וְשָׁכֵן חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל יַעֲקֹב
 שֶׁבִּפְתוּחַן יַתֵּר הָיָה לוֹ, שֶׁכְּתוּב וְשָׁכַבְתִּי
 עִם אֲבוֹתַי, שֶׁאֲזַכָּה בָהֶם וְלֹא בְּאַחֵר.
 שֶׁאֲזַכָּה בָהֶם לְהַתְלַבֵּשׁ בְּיָמִים שֶׁלֹּ
 וּבְיָמִים שֶׁלָּהֶם.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּתוּב (בראשית כז) וַיִּרַח
 אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ. בְּגָדָיו? בְּגָדֵי

שְׁנֵינֵנוּ, כֹּל אוֹתָם צְדִיקִים שְׁזָכוּ
 לְהַתְלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ כְּבוֹד בְּיָמֵיהֶם,
 מִתְעַטְרִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם וְלָבוּשׁ
 מִהַעֲטוּרִים שֶׁבָּהֶם מִתְעַטְרִים הָאֲבוֹת,
 מֵאוֹתוֹ נַחֵל שׁוֹצֵא וְשׁוֹפֵעַ לְגַן עֵדֶן. זֶהוּ
 שֶׁכְּתוּב וְנַחֵד ה' תָּמִיד וְהַשְׁבִּיעַ
 בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ וְגו'. וְאוֹתָם רִשְׁעֵי
 הָעוֹלָם שֶׁלֹּא זָכוּ לְהַתְלַבֵּשׁ בְּלָבוּשׁ שֶׁל
 יָמֵיהֶם, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ירמיה יז) וְהָיָה

לֹא דִידִיָּה הוּוּ, אֶלָּא דְעֵשׂוּ הוּוּ הִנְהוּ בְּגָדִים. דְּכָתִיב,
 (בראשית כז) וַתִּקַּח רַבֵּקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשׂוּ בְּנֵה הַגָּדוֹל
 הַחֲמוּדוֹת, בְּגָדֵי עֵשׂוּ כְּתִיב (הַבָּא), וְהָכֵא רִיחַ בְּגָדָיו,
 דִּיעֲקֹב מִשְׁמַע.

אֶלָּא, הָכֵי אוֹקִימָנָא, וַיִּרְחַ, כְּלוּמַר, אִסְתָּבֵּל
 לְהִלָּאָה, וְאַרְחַ רִיחָא דְלְבוּשׁוֹי דְהָהוּא עַלמָא,
 כְּדִין בְּרִיחָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, רִיחַ רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ
 שְׂדֵה, דָּא הוּא חֲקַל דְתַפּוּחִין קַדִּישִׁין. אָמַר, הוּאִיל
 וְזָכִיתָ בְּאִינוּן לְבוּשֵׁי יָקָר, וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל
 הַשָּׁמַיִם. מָאִי מִשְׁמַע, בְּגִין דְבִתְהוּא חֲקַל דְתַפּוּחִין
 קַדִּישִׁין, נָטִיל (ס"א נְטִיף) מִטָּא כָּל יוֹמָא, מִתְהוּא אֶתֶר
 דְּאֶקְרִי שָׁמַיִם, דְּכָתִיב מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֹלָא בְּרִיחָה, מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי
 הָאָרֶץ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּוַיִּרְחַ אֶת רִיחַ

לשון הקודש

כתוב ראה ריח בני כריח שדה, זהו
 שדה התפוחים הקדושים. ואמר, הואיל
 וזכית באותם לבושי כבוד - ויתן לך
 האלהים מטל השמים. מה משמיע?
 משום שבאותו שדה תפוחים קדושים
 נוטל טל כל יום מאותו מקום שנקרא
 שמים, שכתוב מטל השמים.

אמר רבי יוסי, ברך אותו בכל - מטל

עשו היה צריך לכתב, שהרי לא היו
 שלו, אלא של עשו היו בגדים אלו,
 שכתוב (ע) ותקח רבקה את בגדי עשו
 בנה הגדל החמדת? בגדי עשו כתוב
 ופאז, וכאן ריח בגדיו, של יעקב משמע.
 אלא כך בארנו, וירח, כלומר
 שהסתכל הלאה, והריח את ריח לבושו
 של אותו העולם ואז ברכו, ועל זה

בְּגֵרָיו. בְּגֵרָיו מִמֶּשֶׁ, כְּמֵה דְאוֹקִימָנָא. תָּנָא, אֵלֶּף
וְחֲמִשׁ מֵאָה רִיחִין, סִלְקִין בְּכָל יוֹמָא מִגֵּן עֵדֶן,
דְּמִתְבַּסְּמִי בְּהוּ אֵינֹון לְבוּשֵׁין דִּיקָר דִּיהוּא עֲלֵמָא,
דְּמִתְעַטְרֵן מִן יוֹמוֹי דְּבַר נֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמֵה לְבוּשֵׁין אֵינֹון. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, טוּרֵי דְעֲלָמָא, עַל דָּא פְּלִיגוּ. אֲבָל
תִּלְתָּא אֵינֹון. חַד דְּמִתְלַבְּשֵׁי בְּהוּא לְבוּשָׁא, רוּחָא
דְּבִגְנֵתָא דְעֵדֶן דְּאֶרְעָא. וְחַד יִקְרָא מְכַלָּא,
דְּמִתְלַבְּשָׁא בֵּיה נִשְׁמָתָא בְּנוּ עֲרוּרָא דְחַיִּי, בֵּין
פּוּרְפּוּרָא דְמַלְכָּא. וְחַד לְבוּשָׁא דְלִבְר, דְּקָאִים וְלֹא
קָאִים, אֶתְחַזִּי וְלֹא אֶתְחַזִּי. בְּהַאי מִתְלַבְּשָׁא בֵּיה
נִפְשָׁא, וְאִזְלָא וְשָׂטָא בְּעֲלָמָא.

וּבְכָל רִישׁ יְרַחִי (שְׁתָּא) וְשִׁבְתָּא, אִזְלַת וְאֶתְקַשְׂרַת
בְּרוּחָא דְּבִגְנֵתָא דְעֵדֶן דְּאֶרְעָא, דְּקִימָא בֵּין

לשון הקודש

על זה נחלקו, אבל שלשה הם: אחד
שמתלבשים באותו הלבוש, הרוח
שבגן עדן שבארץ. ואחד נכבד מהכל,
שמתלבשת בו הנשמה בתוך צרור
החיים בין אדרת המלך. ואחד לבוש
של בחוץ, שעומד ולא עומד, נראה ולא
נראה, בנה מתלבשת הנפש והולכת
ומשוטטת בעולם.

ובכל ראש חדש (שנה) ושבת הולכת

השמים ומשמני הארץ. מה הפעם?
משום שוירח את ריח בגדיו, בגדיו
ממש, כמו שבארנו. שנינו, אלף וחמש
מאות ריחות עולים בכל יום מגן עדן,
שבהם מתבשמים אותם לבושי כבוד
של אותו עולם שמתעטרים מימיו של
בן אדם.

אמר רבי יהודה, כמה לבושים הם?
אמר רבי אלעזר, ההרים של העולם,